

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків
Поодинокі члени	по 16 сот.

РУСЛАН

«Віреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунжину). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламації неовечтані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Новий клопіт Полякам з сіоністами.

(Дальше).

В однім з попередних чисел подали ми програму сіонізму, оповіщену д-ром Носігом в львівськім місячнику *Przegląd społeczny* з 1886. р. З того часу організація сіоністів значно поступила вперед і розвинула ся, а протягом того часу в дечім змінила ся і програма і примінила ся більше до практичних потреб. Іменно точка що-до основаня жидівської держави в Палестині вельми прибрідла і стала тепер лише вивіскою. Вправді др. Герцль свого часу був навіть на послуханю у султана яко володаря Палестини, дістав від него ордер і сіоністи з одушевленем витали его як будучого короля жидівського. Так само і цісар Вільгельм приймав дра Герцля і мав ему приречи поміч для відзисканя Палестини, а й до царя звертають ся очі сіоністів, як до володаря над найбільшим числом жидів.

Одначе протягом часу показало ся, що тим способом бажали проводирі сіонізму лише розбудити одушевленє в жидівських масах, освідомити їх і оживити в них народного духа, розбудити в них свідомість народної окремішности і самостійности на основі давних історичних традицій. Засновини жидівського царства в Палестині остали вправді програмовою точкою, одначе зовсім теоретичною, в практиці однак змагають сіоністи до того, щоби в тих землях, де жиди поселені громадно, як іменно в Росії, в Галичині, Буковині і т. д., перевести кріпку організацію і забезпечити вагу своему елементови, який і так наслідком відомої віроісповідної організації творив і доси окрему державу в державі.

Недавній конгрес в Мінську виявив ясно такі змаганя сіоністів, а іменно під час праці організаційної комісії слухав зїзд кілька рефератів, котрі кидають виразне світло на сі змаганя, а іменно: про народний фонд, банк, ународовленє вихованя і т. д. На конгресі в Мінську було около 600 відпоручників, які заступали що найменше подвійне число сіоністичних кружків і союзів, що творять одно велике товариство сіоністичне. Загальне число членів сего товариства обчисляє один з петербурських дневників на 200-300.000. Кожний платити вкладку, а з тих вкладок впливають річно сотки тисячів рублів, і нині сіоністи орудують мільоновими фондами. Реферат про націоналізацію вихованя виявив виразно, що сіонізм має також ціль політичну, окрім змаганя до розбудженя власної народної культури. До сего має служити народний язык жидів — єврейський, а жаргон може бути пригідним а навіть потрібним лише для культурованя мас. Потреба отже змагати до утвореня духового огнища для жидів, яким має бути жидівський університет в Палестині. Референт домагає ся, щоби навіть ортодокси клали вагу на національне вихованє в національно тради-

ційнім дусі. Засновини взірцевих хайдерів, наука єврейского языка по єврейски, введенє того языка на вічах яко урядового языка зборів, зїздів і поточної мови в кружках, заснованє університету — се цілі окремої організації.

Реферат про економічну роботу вказав на се, що економічна работа найде приміненє на ґрунті Палестини, радить отже засновувати артелі, але не лише робітничі, а цілий ряд основаних на взаємности отже: товариства взаємного кредиту, каси позичкові і щадничі, колонізаційні, бюро інформаційні, взаємних обезпечень і т. д.; сюди належать заводні школи, добродійні заклади і т. д.

Сіоністичні кружки мають також ознакомлювати жидів з Палестиною, студіями, відчитами і науковими прогульками.

(Дальше буде).

Ворохобня в Альбанії і Македонії.

(X) Балканський півострів не може втихомирити ся. Звичайно починали там давнійше проявляти ся розрухи з ранньою весною в Альбанії, Македонії і Старій Сербії, але ще перед почином літа втихали. Минулого року ворохобні македонських ватаг тривали і протягом літа, а сего року не може там втихомирити ся навіть в осені, котру то пору вважали там доси найспокійнішою. Зверхню понуку сеї прояви вважає російське дневникарство небезпечною познакою жевріючого неспокою в державі султана і добачає причин сего неспокою в різних подїях.

Перша з тих причин відноситься до Росії, якій відомий ватажок Арнавтів, Болетинац, не хоче допустити відкритя російского консуляту в Митровиці і ладить ся до оружного опору. Хоч опір малої ватаги супроти могутного царства виглядає просто смішним, одначе в Росії задивляють ся на сю справу зовсім поважно. Характеристично, що як-раз в хвили, коли в Шипці славлено «царя-освободителя», ватага Арнавтів поважила ся забрати в полон російських урядників на турецькій області. Правда, що отоманська Порта вже дала приказ відділови війська в Солуню і Ускоплю вирушити проти Арнавтів, наколиб они опирали ся дальше інсталляції російского консуля в Митровиці, щоби насильно се вимусити і дати вдоволенє обидженій російській поваї. Одначе й се відомо, що Туреччина бачить в Арнавтах вигідне оруже і забороло проти сербської агітації і не дуже радо виступала би оружно проти них. Росія не може отже сводівати ся рішучого виступу Туреччини проти Арнавтів і мусить з тим освоїти ся, що завзяте Магометан і Альбанців проти сербської агітації зверне ся ще острійше і проти Росії.

Ще тривожнійші вісти надходять з Македонії. Всякі революційні македонські комітети оповістили з нагоди торжества в Шипці зовсім явно загальне повстанє проти Туреччини, щоби з 25-літєм «визволеня Болгарії» злучити разом визволенє Македонії. Уже з почином святкованя в Шипці напали болгарські ватаги на міста Водену і околацо, однак були відперті турецькими військами, а заразом виїшов приказ, щоби відділи турецької краввої оборони і доповнюючі баталіони були на поготові.

З чисто військового становища не виглядає положенє там так грізно. Терен, недостача комунікацій і простір області сприяють вправді ворохобникам. Однак в загроженних областях розсіяна ціла сїть турецької залози, а майже в кождім більшій місті в турецька піхота. Границь від Болгарії пильнують бачно сторожі військові, дрібні відділи пильнують залізничних стацій, більших мостів, залізниць і доріг, численні патролі протягають улицями і гостинцями. Після всего того можна отже сподівати ся, що македонські і альбанські ворохобні перед зимою втихомирять ся аж до весни. Однак жерела сеї ворохобні треба деінде глядіти, як в болгарских і альбанських ватагах. Се річ певна, що Македонія сама не має спроможности довести до «визволеня». До сего потреба зверхньої помочи з тих кругів, яким залежить на тім, щоби на Балкані заворушило ся.

Церков а просьвіта.

(Конець).

Коли хто читав про народні школи в Швеції і Норвегії або в Фінляндії і Ісландії, то не може начудувати ся, як то можливо при таким розсіянім населеню в тих краях, щоби лише було 1-1^{1/2} проц. анальфabetів. А прецінь воно так є! В Норвегії приміром народні школи задля дуже рідкого населеня є в більшій часті вандруючі, де учителі тягнуть ся з місця на місце і свою школу лише для кількох поблизьких хат і то лише на кілька місяців отварають. І населенє дуже дбає про них і платить їм добре за їх службу. А се все роблять вони найбільше задля своєї релігії, щоби кождий міг релігійні книжки читати і в церкві набожні пісні співати. То само діє ся в Швеції, Фінляндії, в Данії і Ісландії. А загляньмо до англійских колоністів в цілім світі, або до Бурів в полудневій Африці, де вони своїми колоніями заселили незмірні що найдикші простори, чи не допомогла їм до сего лише їх релігія, де в молитвеннику і біблїї вони для себе все знаходили і віру і потїху і розраду серед безмірних пустинь! І в них нема анальфabetів, бо кождий хоче читати свій молитвенник і біблїю. Дятого й силує ся кождий научити ся письма, хоч і як трудно і коштовно то єму приходить. Послїдна бурска війна аж надто добре доводить правду тих слів, кілько то конфесія, приноровлена до потреб народу, чоловіка просьвітити може!

Ми ні раз не помилимо ся, коли скажемо, що англійський нарід, если він обєнував свої протестантські секти, котрих віроісповіданє більше позволяє на домашний культ, як будь яке инше віроісповіданє. Се власне зробило з Англичанна те, що він з одною біблїєю у всіх частях світа може проживати. Его релігійне вихованє є таке, що він з молитвенником і біблїєю в руці жити жоже сам як палець і на краю світа. А се знов вимагає, щоби навчив ся читати і писати; дятого в них так мало анальфabetів.

Подібне можна сказати і про другі народи! Так Татари в Казани, Крими і на Кавказі задля своєї віри мусять уміти читати і писати. Так само має ся і з Арабами: кождий мусить вичити коран, а коли хлопець скінчить его, то з великою почетом обпошує св. книжку по всіх своїх знакомих і ті обдаровують его. В Сїам-

II. Стан чинний:

- Позички уділені на скрипти і векслі:
 - стан на початку вересня К 26.800 с. 42
 - уділено в вересні 6.775 " —
разом К 33.575 с. 42
 - сплачено в вересні 1.811 " 04
Стан в кінц. вересня 31.764 К 38 с.
- Льокації в товариствах кред. і банках 3.449 " — "
- Движимости 78 " 80 "
- Кошти заснованя 694 " 81 "
- В щадниці почт. (оборот чековий) 100 " — "
- Готівка в касі з 30. вересня 1902 448 " 53 "

Сума 36.535 К 52 с.

Членів прибуло 15, убуло —, остає в кінц. вересня 1902 всіх членів 166 з 183 деклара-

ваними уділами в сумі К 9.150— Уділ членський 50 кор, платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадниці в кожній висоті і опроцентує їх по 4 1/2 % з піврічною капіталізацією, — позички уділяє на 7% враз з коштами адміністративними. — Адреса: Львів — Ринок ч. 10.

Львів дня 30. вересня 1902.

Дирекція:

Лв. Бачинський. Ал. Серошківський. Гр. Грозик.
Др. Яр. Олеськикий. о. Т. Лежогоубський.

Фізикально-дієтична Лічниця

Д-ра А. ТАРНАВСКОГО
в Косові (за Коломисю, заліз. станція Заболотів)
отворена до кінця жовтня. 4-15

Читайте!

Читайте!

Повне видане Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано семи днями найдешевший збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗИЙ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Вислає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

вишлячє без потрученя
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

„Тревоги автора і видавника“ (гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері ви-носить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат є
Картини: Верещагіна, Шевченка в домо-вині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Унгертеменауска Фабрика виробів з глини
ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА
Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

плити нафлеві і мозайкові, призначені яко найліпшої якості, о річн й продукції 10 мільонів плит; даль-ше: камінні рури і поливані цегли, рури до дренава-ня, фальцовані дахівки, поливані і неполивані пли-ти стінні, дахівки цинковані.
Ілюстровані цінники даром і олатно.
Число робітників 700.

Льоси на сплати місячні з правом до витрачєх по ало-женю першої рати поручає банковий дїм Шіц і Хаєс (Schütz і Hayes) у Львові пл. Марійскі ч. 7. Купно і проодажа ефектів, льосів і монет. Ви-плата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефек-тів. Проспекти висилає ся олатно. 6/24—50

Начерни
Олекси Кузьми
I том
можна набувати в Старо-польській Книгарні у Львові по ціні 2 К за гарно оправ. примірник. (з почт. пересил. 0 45 сот. більше).

* Признані за найлучші *

Сталеві плуги 1-, 2-, 3- і 4-скібові

Бороши до лук та моху складо-ві і діагональні. Валки Обручкові, гладкі і сталеві

Патентовані Апарати Діппа до овочів, ярин і т. п.

Праси до вин і ово-чів, ярин і т. д.
Млинки на овочі і ягоди.
Машини до толоченя винограду.

Патентовані „Молотільні“ оборотні і обручкові, ручні, кератові і парові; на керати від 1—6 коний

Самодільні патентовані „Сифонія“ сикавки до вищення мшиць на вино-граді, ріпанку та земної блошки.

Кітлові печи до переносеня.
Парові машинки до паші

Найно-війші млинки до чищення збіжа.

Січкарні системи Млинки до шротованя, та до кра-яня бураків.

* Ручні праси до сїна та соломи *
постійні і до переносеня
як також всякі иньші господарскі машини.
виконують і доставляють після найновішої системи

PIL. MAUFARTH & Co.

ц. і к. уприв. фабрика машин рільн., відливари заліза і парова кузня.
у Відни, III. Taborstrasse Nr. 71.
Заснована в 1872 р. 750 робітників.

Відзначена 490 золотими, срібними і бронзовими медалями на всіх більших виставах.
Вичерпуючі натальоги і численні письма з признанем — даром.
заступці і відпродавці пожадані.

Л. ЛОПАТИНСЬКОГО „ПАРАЦЯ“

Найновіший твір

КОМЕДИЯ В 3 АКТАХ ЗІ СЬПІВАМИ
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовільним гумором і живим діяльогом. Ся комедія збогачує знат-но галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і мішухів. Сьмішність ситу-ацій і характерів розміщена рівномірно між му-жиків і панів, і тому ся комедія надає ся над-звичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упосядженним недостатно, але противно має на-году посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те, все сей твір несеть на собі знамя етичної і патріотичної свідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горюка у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

— Санітарного радника **Д-ра Барвіцького Во-**долічичий замад **Ельгерсбург** (оснований 1837). Сезон від 1. марца до кінця падоліста. 150 до-бірно устроєних комнат і 4 вілі з романтично положеним замком. Станця залізничі Рлаце-Ел-gersburg-Pitmenau. Великі водолаічичі процедури, електротерапія, масаж, лічниця гімнастика, Мі-чєля тучне лічєне, дієтичне і кліматичне лі-чєне. Особливо надає ся сей заклад до лічєня неврастенії, гістерії, гіпохондрії, пораженя, сер-цевих недуг, нервової астми, жолудкових недуг, бесворности, ревматичних і гостевих недуг, не-докровности, золотухи і т. п.

Ціни вельми умірковані.

1. *Мєшканє* почавши від 1 марки (60 кр.) до 5 марок денно з прислуготою.
2. *Ділий гарч* денно 4 1/2 марки (1. сніда-нє, 2. сніданє, обід (table d'hôte — 4 даня — в неділю 5) вечеря).
3. *Вєс лічєнє*, всякі процедури і купєлі з лікарською залатою і купєлевою прислуготою 2 марки денно. Перша конзультація чєслить ся окремо 10 марок.

Положенє вельми здоровє і гарнє серед Турніського Яса (560 метрів над плєсом моря). О всякі виленєня і подробні проспекти звертати ся треба до:

*Sanitätsrath Dr. Barvicki's Wassenheim- u. Kur-
stätt Bad Elgersburg im Thüringerwalde.*